

Allegat 3.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie uzupełnienia etatu posad i płac krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie, które obecnie mamy zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi, tyczy się uzupełnienia etatu zakładu kulparkowskiego w dziale służby administracyjnej i lekarskiej, na podstawie następującego uzasadnienia:

I. Co do służby administracyjnej.

Ustanowiony, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 25. maja 1875, etat zakładu, w dziale służby administracyjnej, z rządcy, oficyała i pisarza, już w samych początkach wprowadzonej z 1. stycznia 1876 stałej organizacyi, okazał się niedostatecznym do załatwienia bieżących czynności administracyjnych i ekonomicznych w zakładzie. Wnoszone odtąd niejednokrotnie przedstawienia dyrektora zakładu o powiększenie sił kancelaryjnych, jak również zgodne z temi przedstawieniami sprawozdania naszych komisyi, zniewoliły nas najprzód do zarządzeń tymczasowych, wskazanych rzeczywistymi potrzebami zakładu.

I tak w samym już początku musieliśmy zezwolić na przydzielenie zarządowi zakładu nadzorcy służby do czynności kancelaryjnych, polecając zarazem używać klientów zakładu do tych czynności uzdolnionych.

Po oddaniu w roku zeszłym, do użytku zakładu, nowowynbudowanych bocznych skrzydeł — przyszliśmy do tego przekonania, że dana na razie pomoc kancelaryjna żadną miarą nie wystarcza. Z jednej strony liczba chorych — wedle wykazu pod 1/. — Allegat 1. wzrosła nadzwyczajnie i wzmogły się témsamém czynności kancelaryjne w zakładzie. Z drugiej zaś strony, dla braku odpowiednich sił pracujących, wkradły się w czynnościach zarządu zakładu niedokładności, usterki i zaległości w sprawach kancelaryjnych — co zagrażało zastojem w administracyi. I to zniewoliło nas do ulepszenia stanu rzeczy w administracyi zakładowej, której dotąd, prowizorycznie, się utrzymuje, przy udziale następnych funkcyjaryuszów: zastępcy rządcy, oficyała, pisarza, przydzielonego tymczasowo do pomocy jednego z pisarzy szpitala powszechnego lwowskiego i dwóch dyetaryuszów a nadto od czasu do czasu jednego dyetaryusza do nadzwyczajnych czynności dyrektora zakładu.

Zastanawiając się równocześnie nad sposobem stanowczego zaradzenia powyższym wskazanym niedostatkiem — dzisiaj może Wydział krajowy, już na pewnej podstawie,

opierającej się na kilkoletniem doświadczeniu w zakładzie — wyprowadzić najpierw nieodzowną potrzebę ustanowienia systemizowanej posady czwartego urzędnika dla zakładu. Urzędnik ten, uposażony w wymogi stałych już funkcyjaryuszów zakładu, miałby z równą odpowiedzialnością dzielić ciężar pracy służby administracyjnej, głównie w dziale agend przypadających rządcy i oficyałowi. Przy czém trudno pominąć uwagi, że, wedle instrukcyi służbowej spadają na oficyała różnorodne czynności, połączone z niemałą odpowiedzialnością urzędową, które, w części odpowiedniej przypaść winny innemu urzędnikowi na pełne zaufanie zasługującemu.

W drugim rzędzie występują na jaw zajęcia, instrukcją służbową przydzielone pisarzowi zakładu i oraz inne czynności kancelaryjne. Znaczny szereg tych czynności, w pewnej części wprawdzie pomniejszych ale zato licznych — da się należycie załatwić przez ustanowionego już pisarza przy współdziałaniu potrzebnych do tego dyetaryuszów. Dążąc zaś do możliwych zaoszczędzeń a chroniąc tu fundusz zakładowy od stałych zobowiązań — zamyśla Wydział krajowy na przyszłość pomoc kancelaryjną dla wzmiankowanych dopiero czynności ograniczyć na dyetaryuszach, w liczbie zastosowanej do istotnych potrzeb zakładu.

Allegat 2. Na poparcie naszego przedstawienia pozwalamy sobie powołać się także na data, zamieszczone w wykazie pod 2/. — co do służby administracyjnej w porównaniu z innymi zakładami obłakanych w państwie austriackim. Z porównawczego tego zestawienia okazuje się, że zakład nasz, co się tyczy służby administracyjnej w stosunku do chorych jest nader niekorzystnie postawiony. Stan ten niewytrzyma także porównania z tutejszymi szpitalami krajowymi. I tak zakład kulparkowski pod względem personalu administracyjnego, przy tychsamyh prawie agendach, przy mniejszej liczbie chorych niżli w szpitalu lwowskim a przy większej niż w szpitalu krakowskim ś. Łazarza i przy więcej utrudnionej administracji i gospodarce niżli w obu tych szpitalach — etatem posad ma ustanowionych tylko trzech urzędników, tymczasem szpital lwowski rozporządza pięciu urzędnikami i sześciu dyetaryuszami, a szpital ś. Łazarza trzema urzędnikami i trzema dyetaryuszami.

Na tój podstawie, mniema Wydział krajowy, że zapatrywanie jego, co do uzupełnienia etatu zakładu, w dziale służby administracyjnej, znajdzie posłuch w Wys. Izbie — i o ile tu przechodzi zakres naszego działania — raczy Wys. Izba przychylić się do niżej przedstawionej propozycyi.

II. Co do służby lekarskiej.

W wyż wzmiankowym etacie zakładu, ustanowiono posady stałe dla trzech lekarzy.

Wydział krajowy wstrzymał się dotąd z obsadzeniem posady trzeciego lekarza, wychodząc z założenia, że w nowo utworzonym i należycie nierozwiniętym zakładzie, obsługa lekarska może być na razie zabezpieczoną przez dyrektora pełniącego obowiązki naczelnego lekarza i przez dwóch lekarzy pomocniczych. Na to postanowienie wpłynęła także uchwała powzięta przez Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 26. kwietnia 1876, którą polecono Wydziałowi krajowemu, ażeby posady trzeciego lekarza w zakładzie nieobsadzał aż po ukończeniu tegoż zakładu.

Od czasu tój uchwały Wysokiego Sejmu zaszyły okoliczności, które dozwalają teraz Wydziałowi krajowemu przystąpić do stanowczego załatwienia sprawy w sposób następny, zawisły jednakże od przyzwolenia Wys. Izby.

Jeszcze w roku 1876. przedstawiał dyrektor zakładu propozycyę i ponawiał w latach następnych, by, na miejsce pomienionego trzeciego lekarza ustanowić posady dwóch młodszych lekarzy, z płacą po 500 zł. rocznie i emolumentami przyznanymi

dla ustanowionych już lekarzy; — a to głównie dla dania możności lekarzom rozpoczynającym swój zawód, wykształcenia się w dziedzinie psychiatrii tudzież dla dostarczenia potrzebnej pomocy obsłudze lekarskiej w zakładzie.

Wchodząc w motywa tej propozycji dyrektora zakładu, Wydział krajowy nabrał przekonania, że propozycja ta z wielu względów zasługuje na uwagę a przede wszystkim że rozchodzi się tu o dobro obsługi lekarskiej w zakładzie. Liczba obłąkanych w zakładzie od roku 1876. z 300 osób podniosła się nad 400 i zdaniem dyrektora zakładu dojdzie niebawem do 500. Z tego powodu zajęcia lekarskie nader się wzmożyły i to do tego stopnia, iż dotychczasowi lekarze wraz z dyrektorem na czele z nadzwyczajnym wyteżeniem pracujący podobać nie mogą obowiązkom obsługi lekarskiej w zakładzie.

Czemu, w danych stosunkach zakładu, zaradzić można skutecznie zapomocą wyznaczonych dwóch lekarzy, po jednym dla oddziału mężczyzn i oddziału żeńskiego. — Dla lekarzy tych wskazuje dyrektor zakładu następujące zatrudnienie: prowadzenie relew codziennych — zapiski lekarstw i potrzeb sanitarnych — w odpowiednim czasie służba dyżurna — tożsamo co do inspekcji kuchennej — udział pomocniczy w służbie chirurgicznej — sporządzanie i prowadzenie historii choroby — współdziałanie pomocnicze przy obdukcjach i spisywanie odnośnych protokołów, — zajęcie odpowiednie przy rozkładzie mózgu — inne czynności przydzielone czyto przez dyrektora czyteż przez starszych lekarzy.

O ile zaś propozycja nasza znajduje uzasadnienie w porównaniu z innymi zakładami obłąkanych w państwie austriackim, podaje załączony wykaz pod 3/.

Allegat 3.

Z porównania tego okazuje się, że najniższy zastęp lekarzy w stosunku do liczby chorych jest w zakładzie kulparkowskim.

Na tej podstawie, popartej i tą okolicznością, że zakład nasz, przez wybudowanie bocznych skrzydeł uważać można za ukończony — mniema Wydział krajowy, że już jest na czasie stanowcze uregulowanie obsługi lekarskiej w dobrze zrozumianym interesie zakładu, wedle następnjej propozycji.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W etacie posad i płac krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie przyjętym na posiedzeniu dnia 25-go maja 1875, postanawia się następujące zmiany:

I. Ustęp 3., w dziale I C, który opiewa:

„Pisarz“

znosi się i ma na przyszłość opiewać:

„Dwóch pisarzy.“

II. Ustęp 2., w dziale I A, wedle brzmienia:

„Trzech lekarzy doktorów medycyny“

znosi się i natomiast wprowadza:

„Czterech lekarzy doktorów medycyny, z których dwóch pełnią służbę lekarzy ordynujących a dwóch — lekarzy pomocniczych (asystentów);“

III. Ustęp 2., w dziale II opiewający:

„Lekarze:

a) płacy po 1000 zł.;

b) pomieszkanie z opałem;

c) wikt;

d) dodatku pięcioletniego po 150 zł.“

znosi się i zastępuje ustępem:

„Lekarze :

α) ordynujący :

- a) płacy po 1000 zł.;
- b) pomieszkanie z opałem;
- c) wikt;
- d) dodatku pięcioletniego po 150 zł.

β) pomocniczy (asystenci) :

- a) płacy po 500 zł.;
- b) pomieszkanie z opałem;
- c) wikt;
- d) dodatku pięcioletniego po 80 zł.“

We Lwowie dnia 7. czerwca 1878.

Ludwik hr. Wodzicki w. r.

Marszałek krajowy.

Dr. Franciszek Smolka w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do LW. 21360/78.

Ruch obłąkanych w zakładzie Kulparkowskim od roku 1875 do roku 1878.

Kulparków Żółkiew Przemysł

Stan chorych 1. Stycznia 1875	348	—	—
Przybyło przez przyjęcie w ciągu roku 1875	278	69	30
Razem było do 31. Grudnia 1875	626	69	30
Ubyło w ciągu roku 1875	313	20	—
Pozostał stan chorych 1. Stycznia 1876	313	49	30
Przybyło przez przyjęcie w ciągu roku 1876	391	35	3
Razem było do 31. Grudnia 1876	704	84	33
Ubyło w ciągu roku 1876	284	16	3
Pozostał stan chorych 1. Stycznia 1877	420	68	30
Przybyło przez przyjęcie w ciągu roku 1877	393	40	42
Razem było do 31. Grudnia 1877	813	108	72
Ubyło w ciągu roku 1877	375	39	0
Pozostał stan chorych 1. Stycznia 1878	438	69	72

Porównanie I.

	Stan	Ruch
Z dniem 1. Stycznia 1878 na Kulparkowie wynosił	438	813
dtto w Żółkwie "	69	108
dtto " Przemysłu "	72	72
Czyli ogółem	579	993
Z początkiem roku 1875 a na Kulparkowie wynosił	348	348
Przeto od 1. Stycznia 1875 do 31. Grudnia 1877 okazuje zwiększenie	231	645

Porównanie II.

przyrostu chorych w zakładzie od 1. Stycznia 1875 do 1. Stycznia 1878.

W Roku	Stan	Przybyło	Ubyło	Pozostało
1875	348	278	313	313
1876	313	391	284	420
1877	420	393	375	438
1878	438	—	—	—

Porównawcze

służby administracyjnej stałej i pomocniczej w zakładzie kulpar-

Liczba porządk.	Miejscowość	Rządca				Kontrolor				Adjunkt			
		Placa	Dodatek 5-cio letni	Dodatek aktywalny	Inne emolumenta	Placa	Dodatek 5 cto letni	Dodatek aktywalny	Inne emolumenta	Placa	Dodatek 5-cio letni	Dodatek aktywalny	Inne emolumenta
1	Kulparków	1200	200	—	pomieszkanie w naturze, światło, opał	—	—	—	Oдноsne czynności pełni oficyał	—	—	—	—
2	Budapeszt	1500	VIII. ranga			1200	IX. ranga			900	X. ranga		
3	Ybbs	1600	200	120	pomieszkanie w naturze	1100	—	100	z tytułem rewidenta pomieszkanie w naturze	—	—	—	—
4	Praga	1600	100	—	pomieszkanie w naturze, opał, światło lub 20% dodatek od pensyi.	1400	100	—	pomieszkanie w naturze, opał, światło lub 20% dodatek od pensyi.	Materialrechnungsführer			
5	Feldhof w Styryi	1000	—	—	pomieszkanie, opał, światło	800	—	—	pomieszkanie, opał, światło	—	—	—	—
6	Wiedeń	łącznie 1800			z tytułem rewidenta łącznie 1100 zł.				—	—	—	—	

zestawienie

kowskim i w innych zakładach w państwie austriackim.

O f i c y a l				Pisarz urzędowy				Pisarz dzienny			Inni funkcyonaryusze	
Placa	Dodatek 5-cio letni	Dodatek aktywalny	Inne emolu-menta	Placa	Dodatek 5-cio letni	Dodatek aktywalny	Inne emolu-menta	Ilość	Placa dzienna	Inne emolu-menta	Placa miesięczna	Inne emolu-menta
700	100	—	wikt, pomieszkanie, światło, opał	600	80	—	wikt, pomieszkanie, światło, opał	1 à 1 zł. 1 à 75 ct.	wikt, pomieszkanie, światło, opał	—	—	—
700	Jeden	XI. ranga	—	—	—	—	—	2 à 1 zł.	wikt, pomieszkanie, światło, opał	30 zł.	Majjazynier pomieszkanie, światło, opał, wikt	
—	—	—	—	(urzędnik krajowy)				1	25 ct.	chory	—	—
900	100	—	pomieszkanie, opał, światło lub 20% do- datek od pen- syi.	—	—	—	—	3	à 25 ct.	chorych	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	à 120 ct.	wikt, pomieszkanie, światło, opał	—	—
—	—	—	—	(urzędnicy krajowi)				1	à 180 ct.	chorych "	Aspirant krajowy 60 zł.	
700	Jeden	—	700	Drugi	—	—	1	à 160 "				
700	—	—	—	—	—	—	2	à 35 "				
—	—	—	—	—	—	—	1	à 30 "				

Porównawcze zestawienie

służby lekarskiej w zakładzie kulparkowskim z innymi zakładami w państwie austriackim.

Liczba porządkowa	Miejscowość	Stan chorych	dyrektor	lekarze	prymarysze	sekundarysze	asystenci	Uwagi
1	Kulparków	438	1	2	—	—	—	Prócz tych trzeci lekarz etatem ustanowiony, dotąd nie obsadzony.
2	Budapeszt	549	1	—	2	4	—	
3	Praga	1048	1	—	3	5	—	Z sekundaryszów dwóch I. klasy " trzech II. "
4	Feldhof	420	1	—	—	—	3	
5	Wiedeń	500	1	—	2	4	—	Prócz tego na klinice profesor i dwóch asystentów.